

1839-10-22

SENDER

Julius Th. Hedermann

RECIPIENT

J.Th. Lundbye

FACTS

Document type:

Letter

General comment:

Læsevejledning

Mappe 1 nr. 1a

Foto 1 viser side 1

Foto 2 viser side 2

Mappe 1 nr. 1b

Foto 3 viser side 3

Foto 4 viser side 4 og 5

Foto 5 viser side 6 og 3

Recipient's location:

Frederiksværk

Mentioned people:

Dietrich Brandis

Lorenz Frølich

N. F. S. Grundtvig

J.Th. Lundbye

Thorald Læssøe

Ludvig Christian Müller

Mentioned locations:

Vallø

København

Archive:

Mappe 1 nr. 01 a-b

TRANSCRIPTION

Kjære Lundby¹!

Efter den endelig vel overstandne "forsöga paa at gjöra Kunstar" er det min første forretning at skrive Dig til. Da det maaske interesserer Dig, vil jeg her strax sige, at vi alle (baade Steenberg² og Delbanko og jeg) have faaet: Laud.

Og nu min elskede Ven! Nu da jeg endelig har faaet den fordømte latinske Examen fra Halsen, er det i Grunden først at jeg ret føler savnet af Dig og længes efter Dig. Thi skjønt min Tanke visselig ofte har flöiet over til Dig, der fri og fro som Fuglen i Luften, kunde sværme om i Dannevang og indsuge Nektar af Guds sødt-duftende Blomster, medens jeg ei blot sad sorrigfuld i Buret, som den fangne Fugl med Hovedet under sin Vinge, men tilmed blev madet med den romerske Ravne-Mad - men dog ønske Dig hid tilbage, det kunde jeg aldrig! Jeg glædede mig tværtimod af Hjertet over din Fraværelse i denne aandsfortærende Tid, og det baade for din og min Skyld; for din Skyld fordi jeg haabede, at Du imidlertid brugte Tiden vel og tog saamegen Næring og Livskraft ind, at Du ved din Hjemkomst kunde meddele os andre Stakler noget af din Overflødighed, og for min egen Skyld, fordi jeg fuldvel følte at din Nærværelse ikke kunde have gavnet mig - men jeg maaske smittet Dig. Ja! jeg har ikke engang saa synderlig længtes efter Brev fra Dig, fordi jeg følte, at jeg idetmindste for Øjeblikket stod saa strængt under Pisken, at jeg umuligt vilde kunne svare i den Tone Du kunde slaa an - og at Du, din Taushed uagtet, dog imellemstunder tænkte paa os, derom har jeg intet Øieblik tvivlet. Men uhyre glad blev jeg rigtignok over et dit andet brev, (der just kom mig i Hænde, som jeg var i Færd med at ende Examenen,) og det saa meget desto mere som jeg deri fandt mere Munterhed og Liv, end i dit første Brev til Frølich. - Jeg vilde bare ønske Du kunde see hvor jeg, efter at være kommen paa fri Fod, tager

●2●

galt afsted med mine kjære latinske Autores [?], [?drøje] Helvedes Bøddelknægte for min dethroniserede Tyran. Nogle af de rygges-løseste af dem dømte jeg strax til Baalet, men de Skjarn havde nær slukket Ilden, dog maatte [de] til Slutning give sig tabt, og deres Skygger tage ned til Tartaros hvor de formodentlig have anklaget mig [Overstreget: og] for Plutos Tribunal, men jeg agter ei at møde i Retten, hvis de skulde sende mig en Stævning. Andre Karnailer dømte jeg til en endnu mere vandrende og langvarig Død, end den, deres brødre havde fået; og endelig en god slump af de meget ugudelige Kjætttere har jeg med megen Resignation gjemt til en Autodafee, som jeg agter at celebrere din Tilbagekomst med!

– Ja! jeg ser rigtignok ligesom en Hund, der meget imod sin Villie har været ude at svømme og nu efter at være draget op af Vandet, staaer og ryster mig af bedste Evne [til alle Sider]; ved denne Leilighed gaaer det naturligviis ud over mine Venner, og jeg skal ikke nægte, at hvis Du var tilstede, vilde Du rigtignok fortrinsvis komme til at holde for! – Nu nogle Stenk af mig vil Du sagtens finde på Papiret, men det skal Du ikke bryde dig om, for naar jeg bare faaer afstænket og saa har lagt mig lidt i Selen for ganske at tørres – så vil Du forundre Dig over, hvor jeg seer pæn ud bagefter. Og hvad nu Dagtænkningen angaar, da faar Du jo nok, jeg bestræber mig, alt hvad jeg kan, for at blive færdig med den – og hvad Solskinnet angaar, da tænker jeg dermed paa en lille Tour, som jeg gjør ud til Maanbergs paa Vallø.

Jeg kommer rigtignok som "en vaad Hund" over alt det Vrøvl, jeg har nedskreven, da der dog var saa meget rigtigt og alvorligt jeg havde at sige Dig; men da jeg nu en Gang er kommen i Vrølejhjørnet, hvoraf jeg, som bekjendt, ikke saa let lader mig drive ud, og da "Skriften" desuden for mig mindst af Alle strækker til for at udtrykke mine Tanker og Følelser, vil jeg slet ikke forsøge derpaa men bide, til jeg kan udøse mit Hjerte helt for dig, naar vi, som jeg haaber, snart gjensee hverandre. Du maa endelig skrive os bestemt til, hvad Dag Du kommer, saa skal jeg see til at komme ind fra Vallø igjen til den Tid. – Det gaaer godt med "det danske Samfund"³; jeg

●3●

[Mappe 1 nr. 1b]

har midt under de meget fortærende Studier søgt og fundet Trøst og Opmuntring i dets Forsamlinger. – Ved denne Leilighed kan jeg dog fortælle Dig en lille glædelig Mærkelighed, nemlig at jeg midt i den fra alle Kanter sammenstrømmede Skare af omtrent 150 Artiums-Kandidater har truffet eet Menneske, der delte vor Begeistring for Norden. Det er ung Jyde ved Navn Høxbro, fra Omegnen af Ribe, i hvis Skole han har gaaet; og er derved kommen i Beröring med Chr. Lud. Müller⁴ (Danmarks Historiens geniale fortæller, nu præst i Ribe – han har i din Fraværelse været i Kjøbenhavn og er kommen i "Det Danske Samfund"³, hvor han fortalte os interessante træk af sin Reise i Island) Denne Mand er det, der, som man kunde vente det, baade bibragte Kriste ham Kristendom og nordisk Aand. Høxbro lærte Islandsk af Müller, læste Sagaerne på Grundsproget; og subskriberte paa "Brage og Idun" og paa Rasks Blad. Hans Begeistring for Grundtvig⁵ er fast ligesaa stor, som vor; han har læst de fleste af hans skrifter og følte den største længsel efter at faa og høre ham. Hans første Gang var derfor ogsaa den i Vartov. Han har ogsaa længtes meget efter at komme "Det Danske Samfund", hvor jeg i Aften

(den 22 Oktbr) træffer ham. - Det er iøvrigt en ret curios Maade, hvorpaa jeg har gjort hans Bekjendskab. Han havde paa Subskribentlisten over "Brage og Idun"s Subskrb: seet, at der foruden ham endnu fandtes 2 Disciple, der havde subskriberet, nemlig Brandis og jeg; han satte nu sit Haab til, naar han kom herover til Universitetet, hvor der næppe fandtes Mange, der delte hans interesse, da måske at kunne stifte bekjendskab med os to, og af os blive indført i "Det Danske Samfund". Dette Haab der, naar man betænker Kjøbenhavns størrelse, rigelig maatte kaldes noget snurrigt, gik dog aldeles i Opfyldelse. Han fandt mit Navn opslaget blandt Examens-Kandidaterne og søgte nu at nærme sig mig, men det varede noget før dette vilde lykkes. Naar han nemlig nærmede sig mig og begyndte og tale med mig, trak jeg strax tilbage og brød af; thi han har noget uhyre frastødende i sit Udortes og er det styggeste Menneske, jeg mindes at have seet. Jeg spurgte flere Mennesker, om de ikke kunde sige mig, hvad det Uglebillede hed, der, som

●4●

jeg mærkede, oftere styrede løs paa mig; men Ingen vidste besked. Endelig da han en Dag havde sat sig ved Siden af mig og jeg var bleven indespærret, saa jeg ikke godt kunde undløbe, brød han pludselig, jeg ved ei selv hvorledes, løs – og jeg mærkede nu til min Forbauselse, at jeg i den forladte og besværlige Efterfølger, jeg immer var flyet for, havde en saa enig Aands-Frænde! Mit hele Bekjendskab til ham skyldes en spartansk Samtale; vi skulle nu i Fællesskab undersøge, om han svarer [til] de næste Forventninger hvis han gjør det, er det vist, at man skal ikke skue Hunden paa Haarene!

Kulden er nu temmelig stærk, det lakker desuden ad Maanedens Ende, og Du kommer altsaa, som jeg haaber, snart Hjem til os – jeg har derfor betænkt mig, og tager for denne Gang ikke ud til Vallö; men nu maa Du ogsaa være god, og skrive os til i det mindste et Brev hver Postdag, Du endnu er fraværende. Det er den eneste Maade, hvorpaa Du gjøre din Forseelse med at tie saalænge, god igjen. Og maa vi saa bede om ordentlig lange Breve, saaledes som dette her; for jeg vil foregaa dig med et godt Exempel!

Du kan troe, kjære Lundby! jeg længes efter de lange Vinteraftener, der som jeg haaber, skal bringe os mange Glæder. Jeg længes ogsaa efter Dig ikke blot for at tale med Dig (uagtet det er Hovedsagen), men dog ogsaa for at vi kunne begynde at læse igjen i Fællesskab!

Det kunde sikkert interessere Dig at høre noget angaaende dine og mine Venner, men for det første leve de i Grunden alle vel og der er intet videre Nyt, og desuden modtager Du nu paa samme Tid som dette Brev ogsaa et

fra Evald, og fra Frølich⁶ faaer Du med det første. Brandis⁷, der begik den ulykkelige Daarskab at bie et Aar for at undgaa en daarlig Examenskarakter, Noget han desværre kun altfor bitterlig vil komme til fortryde, hvis han ikke allerede fortryder det – han lever vel og er munter som forhen, men har hele Sommeren igjennem

●5●

stedse mere og mere fjernet sig ikke alene fra vore Meninger men ogsaa fra alle de enkelte Personers Venskab. Dette er dog ikke saameget hans Skyld, som deres. Alle føle i Grunden at vor Livsbane og Interesse er nu saa aldeles forskjellig fra hans, at der umulig kan bestaa varmt Venskab imellem ham og os, og denne Bevidsthed om vor Stands forskjellige Retninger (til hvis (Bevidsthedens) Vækkelse Du ubestridt har bidraget mere end Nogen!) har i Sommer bestandig udviklet sig klarere og klarere. Vi holde jo endnu alle ret inderlig af ham og vilde saa gjerne bidrage alt vort til at gjøre ham enige med os – men ak! det er dog ikke, som det har været! Skillerumet er for stort! Frølich⁶ holder endnu et slags Venskab vedlige med ham, men det er ikke som det forrige var! Han vedligeholder det kun fordi han føler, det vilde være Synd at bryde [Overstreget:af] det reent. Brandis⁷, der [?], trods sin tilsyneladende Tilfredshed, har dybt følt det smertelige i den [?Forandring] der er foregaaet med hans Venner, med Dem han [?] bragt sammen, og som nu forlader ham – han har nok gjort et Forsøg paa at vinde sig en ny Ven i Thorald⁸, hvilket [?] er mislykket! Men om alt dette og om hele Brandis⁷ [?] som jeg nu seer i saa klart et Lys, jeg aldrig saa det – derom mere mundtligt! Kun dette vil jeg tilføie, at han i den sidste Tid til sin Families Glæde har faaet "Smag" for de latinske Autorers [?], men denne Sands for noget saa Aandløst vil dog for et saa foranderligt Menneske som Brandis⁷ næppe vare et Aar ud. – Angaaende Frølich⁶, som jeg efter din Bortreise er kommet i et Forhold til, jeg aldrig har staaet i til ham og næppe ventet at komme i, og med hvem der længe har været en stor Krisis – som Du mægtig har bidraget til at fremkalde, og, som jeg tror, foruden Dig ogsaa jeg med min Villie og Brandis højlig imod sin Villie har arbeidet for – en Krisis der dog haaber jeg har taget en afgjørende for os høiest glædelig Vending, men som dog ikke nær er overstaaet – ja! Om ham var der rigtignok meget at sige Dig, men det gjør jeg Altsammen bedst i at gjemme til jeg taler med Dig. Thorald⁸ har jeg siden Din Bortreise kun været een eneste Gang sammen med men jeg har saa denne ene Gang (der var for et par Dage siden

●6●

paa en Tour ud til Frølich) faaet ham saa kjær, at vi nu, hvis han ikke trækker sig tilbage, nok skal komme til ses oftere. – Mange Hilsener fra

Steenberg², han længes næsten ligesaa meget efter Dig som jeg! –
Papiret slipper op og og jeg maa ende. Lev da vel, min inderligt elskede
Ven! til vi ses igjen, og viis ved at skrive os til, at Du dog en gang imellem
tænker paa os, der bestandig tænke paa Dig!
Kjøbenhavn, sendt med hurtigposten
22/10 39
Jul. F. Hedermann⁹

|S.T.
Hr. Landskabsmaler J.T. Lundby¹
Paa Fredriksværk|
P.S. Naar Du skriver os til, skal Du snart faa et nyt Brev fra mig.
Hedermanns⁹ Brandis⁷ hilser Dem

¹ Maler Johan Thomas Lundbye (1818-1848).

² Teologistuderende Georg Steenberg (1820-1860).

³ "Det Danske Samfund" var en forening, som blev grundlagt i København 1839 af blandt andre N.F.S. Grundtvig, Frederik Hammerich og Orla Lehmann.

⁴ Præst og historiker Ludv. Chr. Müller (1806-1851).

⁵ N.F.S. Grundtvig (1783-1872).

⁶ Malerennen Lorenz Frølich (1820-1908).

⁷ Dietrich Brandis (1821-49), også kaldet Didrik, søn af livlæge J.D. Brandis (1762-1845).

⁸ Formentlig maleren Thorald Læssøe (1816-1878).

⁹ Teologistuderende Julius Hedermann (1821-1841)

Gjøre Landby!

SKOVGAARD-MUSEET
Mappe 1 Nr. 1a

Øhør du endelig vel omhyndret "hvornaa" at gjøre "tingen" er det mine
første forvarning at forrige dig til. da de maafaa indvortes dig, midt
jeg for forrige fig, at ni alle (baad København og Silkeborg og jeg) same
saar: Land

Lyk mine afende Men! nu da jeg endelig for saar du fordele
deltagte. Sammen for jafte, er det i Grunden for at jeg vel
feler Narmet af dig og langst efter dig. Ofte kjendte mine Cane
niedelig ofte for fløit omme til dig, der for og for som vighen
i Løstus, kunde forvare om i Sammenhang og endfjere Næsten
af den fids-digende Komplet, maadno jeg si blot for forrige
i Løstus, som den fangne dig med forrige under sin Hing, min
klumad blev maad med den romerke Lærne-Mad — min dog øjeblik
dig for tilbage, det kunde jeg aldrig! Jeg gløder mig for
ind af fjertel omme den forvare i den aandelstørrende
Eid, og det baad for den og min Nylde, for den Nylde for jeg
saar, at du imidlertid forrige Eide med og for sammen Næring
og Løstus ind, at du med den fangne kunde maadla og
andre Næsten noget af den forrige, og for min egen Nylde, for
jeg fuldtol for at den forrige ikke kunde for gavnet mig —
man jeg maafaa firtet dig. Ja! jeg for ikke engang for for-
dretig Løstus efter den for dig, for jeg for, at jeg idelmindst
for fjertel for for forrige under fjertel, at jeg imidlertid under
for i den Eide de kunde for an — og at du, den Eide for
dog imidlertid kunde for an, for jeg for fjertel fjertel
Men efter glad blev jeg vighen omme at det andre for, (for jeg
for mig i fjertel, for jeg for i stord med at end (sammen) og
det for noget for mig for jeg for fante mange Næring og
Løstus, end i det første for til fjertel — jeg under bare øjeblik
de kunde for for jeg, efter at mere kom mig for for det, for

galt affet med minn hova lakiska Chitorno en, höga jernstads höfdoms
för minn de throniserade Egeren. Högst af de viggaslofsta af den
donda jag fram till känd, men de Paon fandt nor stället skilne,
då man till tilltving ginge sig tack, og doro Kigget, säga med till
Carlavio, ^{for de} formodadlag fann anlagat mig og for flätor Exibitum, men
jag agter ei at möde ei i katten, för de skälde fann mig en de vinn
Chitorn Carneilut donda jag till en endu minn vandrunda og langvarig
död, end den, doro doro fann fann, og endelig en god stämp af
de maast ingadliga Epiterna far jag med minn Resignation gjord
till en Chitodafar, som jag agter at valabrara den Chitodafar med!
— Ja, jag er rigtig nok ligesom en fjend, der mangt imod sin Villie for
nord, at ^{ind} forminne og nu afler at gøre draget og af Mandet, paa en
og ryster mig af bedste form, med minn Ledselsed gaar det end
kærligheds ind over minn Minnet, og jag skal ellers nøgle, at for de naa
kælder, nild de rigtig nok fortrindens Lomme til at fælde for! — Nu
nagle nogle Monk af mig til de saglene fann saa for, men
det skal de ellers bryde dig om, for naar jeg bare fann aflend
og fann for lagt mig lidt i blaa for ganske at tænde — Ja til de formin
den dig om, for jag fann for ind baghede. Ly fann nu Ledselsed
angst, da fann de jo nok, jag bader mig, alt fann jag kan, for at
klinge fordig med den — og fann Resignat angaar, da tænder jag
dermed saa en lille Coud, som jag gjør ind til Hamborgs saa Kalle.

Jag stammer rigtig nok som "en naad fjend" over alt det Mørke,
jag fann for minn Minnet, da den dog var saa mangt rigtig og
alorligt jag fann at figne dig, men da jag nu en Gang er kom
men i Mørke fjend, forat jag, som bekant, ellers fann til ladet mig
drive ind, og da "Kriget" denda for mig mindst af alle, for denda til
for at indstille minn Cantar og Solafar, til jag skal ellers forfigne derpaa
men her, til jag kan indse mit fjend fann for dig, naar vi, som
jag fann, fann gjensid for andre. De maast endelig figne os besvare
til, fann den denda, fann skal jag fann til at komme ind for
kille ejen til den Coud. — Det gaar godt med det Ledselsed, jag

Jeg mick under de mest forlovrade Nådor, sigt og smukt Bøgl og Spinn
kring i det storeamlende. - Med denne Læstid kan jeg dog fortælle dig
en lilla glædelig Merkeligst, nemlig at jeg mick i den for alle Læst
sammenkomne Nær af endel 150 Christian. Kandidater for Lovstet
at Mønstre, der datta med Begjæring for Næsten. Det er en ung
synde med Nær: Jørgen, fra Læst og Læst, i sine Næst for gaa-
et, og en dæmde kommen i Begjæring med Jørgen. Mønstre (dæmde
Jørgen gaaende Læstet, i det sigt i Læst - for sig i den dæmde Nær
i Jørgen og en kommen i det dæmde Nær, for sig fortælle os indværd
Læst af sin dæmde i Læst) Denne Nær er det, der, for man kan
i mick det, datta Læstet Jørgen Jørgen og nordt Læst.
Jørgen datta Læstet af Mønstre, Læst Nær og Nær og Nær, og
Jørgen datta Nær og Nær og Nær og Nær. Jørgen Begjæring for
Læstet er fast Læstet, for, som Nær, for sig det datta af sin
Læstet og Læst den sigt Læstet Læst at sin og sin sin. Jørgen
Læstet Nær dæmde og Nær sin i Nær. Jørgen sigt Læstet
mick Læstet at kommen i det dæmde Nær, for sig i Læst
(dæmde Læst) Læstet sin. - Det er iøvrigt en Nær dæmde Nær, for
Nær jeg sigt sin Læstet. Jørgen datta Nær Nær og Nær
Nær "Læst og Nær" Nær: Jørgen, at der foruden sin enden sin
2 Nær, der sin Nær, nemlig Læstet og jeg; for Læst
Nær sigt Læstet, naar sin kom sin sin Læstet, for det
Nær sin Nær, der datta sin Læstet, da mick at
Læstet sigt Læstet med os to, og af os Læstet i det
Læstet Nær. Læstet sigt, naar man datta Læstet
Nær, mick mick Læstet Nær Nær, sigt sigt Læstet
i Læstet. Jørgen sigt Nær sigt Læstet Læstet Læstet
Læstet og sigt Nær at Nær sigt Nær, man det Nær Nær
Læstet Nær Læstet. Nær sin Nær sigt sigt Nær og sigt
Læstet Læstet, sigt jeg sigt Læstet og sigt af; sigt sin
sin Nær sigt Læstet i sigt Læstet og en det sigt
Læstet, jeg mick at sin sin. Jørgen sigt Nær Mønstre,
om det Læstet sigt sigt, sigt det Læstet sin, der, for

[illegible]

